

Tisková zpráva**NEÚPROSNÉ SVĚTLO****Sociální fotografie v meziválečném Československu**

14. 9. – 28. 10. 2012

Kurátor výstavy: Pavel Vančát

Karol Aufricht / Irena Blühová / Karel Hájek / Ján Halász / Tibor Honty / Josef Kubín / Ilja Jozef Marko / Sergej Protopopov / Oldřich Straka / Viliam Tóth / Josef Zeman

Výstava ve svém celku ukazuje mimořádné sepětí estetických a politických cílů doby, současně je však dokladem rychlé proměny technických a reprodukčních možností média fotografie.

V politicky pestrém prostředí první republiky mělo levicové hnutí silnou pozici, posílenou s nástupem hospodářské krize. Pro vývoj žánru sehrály kromě rozvoje publikačních možností zásadní roli také dvě výstavy sociální fotografie v letech 1933 a 1934, pořádané Lubomírem Linhartem pod záštitou Levé fronty, na Slovensku pak aktivně vystupovala skupina Sociofoto (1933-1937). Mnozí zastoupení autoři však nebyli jen žurnalisty, kteří plnili politické či společenské poslání. Právě od dvacátých let se fotografie začala osvobozovat od komplikovaných aparátů a s rozmachem „rychlých kamer do jedné ruky“ novou cestou vykročili i umělci seznámení s nejaktuálnějším vývojem, jak dokládají například avantgardně komponované snímky Ireny Blühové.

Josef Zeman: Bez názvu, 30. léta

Josef Kubín: Bez názvu, 1932–36

Důležitou roli hrál i nástup obrazových týdeníků, který během třicátých let přinesl nové možnosti sociální a politické agitace. V tehdejší boji za lepší životní podmínky sehrály fotografie publikované v tisku klíčovou roli, z historického hlediska je zajímavé i jejich pozdější užití poválečnou komunistickou propagandou jako kritika kapitalistického systému.

Několik desítek vystavených fotografií pochází ze soukromé pražské sbírky sociální fotografie, ze které byly fotografie zapůjčeny také například na celosvětovou výstavu sociální fotografie *Camera as Weapon* v Museum of Photographic Arts v kalifornském San Diegu v USA v roce 1993. Poslední zásadní evropská prezentace tohoto žánru byla výstava *A Hard, Merciless Light: Worker-Photography Movement 1926-39* v roce 2011 v Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía v Madridu.

Výstava tak představuje v unikátních autorských zvětšeninách (často dobových) nejen pohledy na obtížný život tehdejších chudých, těžce postižených hospodářskou krizí, ale i na proměny politické propagandy a její prezentace.

© Pavel Vančát

„Žijeme v době rostoucích třídních rozporů. Rozdělení světa na světadíly, národy a rasy ustupuje do pozadí a v popředí stojí rozdělení světa na třídu vykořisťující a vykořisťovanou - buržoasii a proletariát. Rozpor přepychu a bídy, výroby a spotřeby, nadbytků a nedostatku, úpadku a pokroku vytváří ovzduší, v kterém nemůžeme státi nerozhodně kdesi uprostřed ve vzduchoprázdnu, stranou od vývojového společenského procesu. Tato doba a její třídní rozpory nás nutí říci otevřeně a jasně, na čí stranu se stavíme a s kým chceme v současné třídní boji jít: na stranu proletariátu, do fronty jeho boje proti vykořisťování, bídě a úpadku a za sociálně spravedlivou lidskou společnost. Tomuto boji věnujeme svou práci ve filmu i fotografii.“

Lubomír Linhart: Výstava sociální fotografie (katalog), Film-foto skupina Levé fronty, Palác Metro, Praha 1933

Lubomír Linhart (28. června 1906, Praha – 10. června 1980, Praha)

byl český publicista, kritik, nakladatelský redaktor, teoretik fotografie, filmový historik, překladatel z ruštiny. Ve třicátých letech byl mluvčím a teoretikem **Film-foto skupiny Levé fronty**.

Levá fronta byla organizace českých levicově orientovaných intelektuálů. Byla založena v roce 1929 a nahradila činnost Svazu moderní kultury Devětsil. Jejím cílem bylo propagovat socialistickou kulturu a organizovat spolupráci pokrokové inteligence s dělnickou třídou.

Zakládající osobnosti byli především: Karel Teige, Stanislav Kostka Neumann, Bedřich Václavek, Julius Fučík. Dále do organizace patřili: Ivan Sekanina, Ladislav Štoll, Vladislav Vančura, architekti Karel Honzík, Jiří Kroha, Lubomír Linhart, Jiří Novotný a další.

Organizace pořádala přednášky, diskusní večery a výstavy. Vydávala časopis *Levá fronta* (1930-1933) a ve stejnojmenném nakladatelství levicovou, především politickou literaturu. V různých městech vznikaly odbočky (Brno...), organizace se dělila na sekce (architektonická, ekonomická, filozofická, lékařská, literární, sociologická, skupina film-foto). Její působení bylo ukončeno v roce 1938.

AUTOŘI, ZASTOUPENÍ VE VÝSTAVĚ

Irena Blühová

1904 – 1991

Začala fotografovat v roce 1924. Zaměřila se na sociální fotografii slovenského venkova. V letech 1931–1933 studovala v německém Dessau na Bauhausu obor fotografie a typografie. Po uzavření školy nacisty se vrátila do Bratislavy, kde vedla knihkupectví. Stýkala se s levicovými intelektuály, se kterými založila spolek *Sociofoto*. Snímky Ireny Blühové používal John Heartfield pro své fotomontáže.

Oldřich Straka

1906 – 1983

Během hospodářské krize ve třicátých letech pracoval jako fotoreportér pro různé noviny a časopisy (např. *Ahoj na sobotu*, *Pestrý týden*, *Svět práce*). Spolupracoval také se zahraničními agenturami. Byl samoukem, přesto byly jeho snímky kompozičně vyvážené se smyslem pro celek i detail. Tématem jeho fotografií byli bezdomovci, žebráci, nejchudší vrstvy pražských dělníků a malých zemědělců z venkova. Před vypuknutím války začal pracovat v reklamě u Bati ve Zlíně, kde si doplnil vzdělání pro obor fotografování a kde zůstal do konce války. K reportážní fotografii se už nevrátil. Od roku 1945 pracoval ve fotooddělení *Centrotexu* a *Československé obchodní komory*. Od roku 1956 se věnoval také barevné krajinářské fotografii a dokumentaci folklóru.

Karol Aufricht

1910–1975

Fotografoval od roku 1926 nejprve přírodu, pak se zaměřil na sociální fotografii, v letech 1934–1938 byl členem spolku *Sociofoto*. V letech 1954–1975 byl redaktorem deníku Hlas lidu.

Ilja Jozef Marko

1907–1980

Byl zakladatelem a redaktorem literárního časopisu Postup. Psal sociálně laděnou poezii. V roce 1938 vydal knihu sociálně-dokumentárních fotografií z dělnického předměstí Bratislavy Dornkappel. Stejně jako částečně Tibor Honty, Irena Blühová nebo zvláště pak Oldřich Straka se věnoval reportážním snímkům se sociální tematikou.

Tibor Honty

1907– 1968

Slovenský fotograf Tibor Honty byl autor souboru fotografií sochařských děl, série kritických dokumentů z 30. let, z osvobození Prahy Rudou armádou ze života lidí na východním Slovensku. Tibor Honty patřil k významným fotografům, kteří spolupracovali s ilustrovaným časopisem *Pestrý týden*.

Josef Kubín

1864 –1965

Ján Halász

Data neznámá

Sergej Protopopov

1895 Rusko –1976 Slovensko

Stál u zrodu fotografické reportáže na Slovensku, publikoval v ilustrovaném tisku. V letech 1957–1967 byl metodikem pro fotografii a film v osvětovém středisku v Banské Bystrici. Později zde vedl filmové studio.

Josef Zeman
Data neznámá

Karel Hájek
1900–1978

Významný reportér ČTK. Kromě reportáží z každodenního života se také věnoval reportážním snímkům se sociální tematikou. Fotografoval prezidenty Masaryka, Háchu, Gottwalda a Beneše, kterému dělal osobního fotografa. Od roku 1932 působil v nakladatelství Melantrich. Fotografoval pro časopisy Svět v obrazech a Pestrý týden, spolupracoval i s řadou světových časopisů. S oblibou fotografoval zvířata ve volné přírodě.

Viliam Tóth
Data neznámá

NEÚPROSNÉ SVĚTLO

Sociální fotografie v meziválečném Československu

14. 9. – 28. 10. 2012

Pořádá: Leica Gallery Prague

Školská 28, 110 00 Praha 1

www.lgp.cz

Partnerem výstavy je hlavní město Praha. Výstava se koná za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky, spoluorganizátorem je městská část Praha 1.

Předvernisaž pro novináře: středa 12. 9. 2012, 11 hodin

Vernisaž: čtvrtek 13. 9. 2012, 19 hodin

Kontakt pro novináře: Ivana Kubičková, tel. 602 118 007, e-mail: ik@lgp.cz

Vstupné: plné 70 Kč, snížené 40 Kč

Doprovodný program v Leica Gallery Prague:

4. 10. 2012 Komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy Pavlem Vančátem

22. 10. 2012 Beseda s kurátorem výstavy Pavlem Vančátem

Pro média jsou k dispozici fotografie určené pro publikování pouze v souvislosti s oznámením výstavy. U každé fotografie musí být uveden název, datace a autor. Užití je podmíněno tiskem plného formátu fotografie, nesmí být použit výřez ani žádná jiná úprava.

Výstava se koná s finanční podporou těchto institucí:

Mediální partneři:

